

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 517. An & qualiter solvvere teneantur in extrema aliave gravi necessitate constituti, aut constituendi, si solvant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

tracta ob necessitatem personæ illius. V. g. causâ infirmitatis vel funeris, solvenda ab ecclesia aut successore in beneficio, Abb. l. c. Pirh. n. 20. Arg. c. 1. h. t. ex ea etiam ratione; quia quod pro necessitate personæ Prælati vel beneficiati impenditur, pro ecclesia vel beneficio impensum censeri debet propter unionem, quæ est inter Prælatum vel beneficiarium & ecclesiam vel beneficium. Si tamen beneficium & successor in eo illud onus ferre nequeunt, spectare ad Episcopum, aliunde afferendo subsidium, providere, cum Laym. l. c. inquit Pirh.

2. Resp. secundò: Si antecessor neque pro necessitate aut utilitate ecclesiæ, neque propria honesta sui sustentatione, sed alio titulo contraxit debita, ea nec ecclesia, nec successor solvere tenetur juxta c. 2. h. t. c. 4. de fidejuss. c. 1. de deposit. Gloss. in c. 1. h. t. V. necessitate; Sed solvenda ex defuncti patrimonialibus, vel his deficientibus, insoluta relinquenda, creditore coacto sibi adscribere, quod Reçtori ecclesiæ ad alia quam ad ecclesiæ utilitatem propriamve Reçtoris personam sustentandam pecunias aliunde crediderit. Reiffent. h. t. num. 17.

Quest. 517. An & qualiter solvere tenentur in extrema vel alia gravi necessitate constituti aut constituendi, si solvant.

1. **R**esp. primò: Non tantùm debita, quorum dominium exitat penes debitorem, ut sunt, quæ debentur ex mutuo, emptione similive contractu, sed etiam ea, quorum dominium non habet, ut regulariter sunt, quæ debentur ex furto similive delicto, solvere deobligatur debitor in extrema necessitate constitutus aut constituendus, durante dicta necessitate. Est omnino communis. Quia eo casu adesse censetur omnimoda impotentia solvendi, & ad impossibile nemo obligatur, & in extrema necessitate sunt omnia communia, potestque quis etiam re aliàs aliena extremè egens eam accipere. Castrop. rr. 32. d. p. 7. §. 1. n. 2. & quidem domino etiam invito, quia est irrationabiliter invitus. Sic quoque certum est apud omnes, non esse obligationem solvendi bona fortunæ cum detrimento propriæ vitæ aut membri, aut etiam cum notabili & diuturna jactura valetudinis; de Lugo. de f. & f. d. 21. f. 1. ad initium. Extenditurque responsio ad extremam necessitatem, non tantùm parentum, liberorum, uxoris, fratrum, ut Sotus, Tolet. & alii apud Less. de just. L. 2. c. 16. d. 1. num. 15. contra Covar. & alios apud eundem: sed etiam ad necessitatem extremam cujuslibet tertii, ita ut cuicumque liceat accipere aliena, eaque impendere ad subveniendum cuilibet extremè egenti, quando ipse ex propriis bonis subvenire non potest. Ita de Lugo. l. c. n. 5. citatis Bonacin. de rest. d. 1. g. ult. p. 1. n. 31. & Lessio. l. c. n. 16. qui id etiam admittit de gravi necessitate proximi. Quam illius sententiam amplexum se esse d. 16. de injuriis fortun. dicit. de Lugo.

2. Dixi autem in responsione: *durante illa necessitate*: cessante enim illa necessitate debitor solvere tenetur debitum, ac si necessitas illa non intervenisset, utpote, qua interveniente, obligatio solvendi non extinguitur, sed suspenditur, ex ea etiam ratione, quod creditor in eo casu non tenebatur rem sibi debitam patienti necessitatem absolute donare, sed solum sub onere restituendi vel mutuari poterat; cum ea donatione vel mutuo æquè

ac donatione absoluta dictæ necessitati succurrebatur, ad quod tantum præstandum creditor, seu cuius res erat, obligabatur. Castrop. l. c. cum Less. l. c. n. 4. Unde jam, si transacta necessitate, res aliena, qua usus est debitor, restat, reddenda ea domino; cum eâ egens illam accipere & retinere possit, non nisi quatenus suæ necessitati sublevandæ necessaria erat. de Lugo. l. c. n. 1. Castrop. l. c. ex communi cum Medin. de rest. g. 3. caus. 1. Pet. Navar. L. 3. c. 1. n. 322. Sic quoque, dum res aliena in remedium extremæ necessitatis absumpta est, pro ea satisfaciendum domino, si debitor habet aut sperat bona. Less. l. c. Pet. Navar. L. 4. c. 4. n. 20. Castrop. l. c. n. 4. Si verò is aliunde non habeat, sed sit verè pauper, extingui omnino obligationem solvendi seu restituendi, idque, si res illa ab extremè egente possidebatur ex delicto, si ex contractu non transferente dominium. V. g. ex commodato vel deposito, precario &c. (nullum enim in hoc faciendum discrimen quò ad obligationem restituendi, si superveniens necessitas jus dedit eam absumendi, ut rectius de Lugo. l. c. n. 3. cum Vasq. Coninck. contra Richard. Palud. Sylv. & alios) tanquam probabilius censet Castrop. l. c. citans pro hoc. Pet. Navar. de rest. L. 3. c. 1. n. 300. & seq. præcipue. n. 321. Ea ratione motus, quòd, cum divisio rerum jure gentium inducta videatur sub onere & conditione, ut extremè egenti succurratur, ita ut hic casus extremæ egentiæ ab hac divisione sit exemptus, & in eo omnia sint communia, absumens rem aliàs alienam & assignatam certi alicujus dominio jam non absumat rem alienam, sed simpliciter propriam, sibi que ratione necessitatis jure gentium absolute applicatam. Quibus si opponatur, ex injusta rei acceptione natam obligationem restituendi, uti & natam ex commodato vel deposito non extingui superveniente necessitate, sed sopiri tantùm usque ad reditum lautioris fortunæ: id ipsum diluere conatur, dicendo, debitum ex in iusta acceptione, uti etiam ex contractu non transferente dominium penitus extingui per liberam & absolutam donationem domini, quam facere tenetur, saltem ex caritate, proximo extremè egenti, utpote cui in hoc casu dare tenetur elemosinam ex præcepto, cui non satisfacit mutuando vel donando sub onere restituendi, ut probasse se dicit in rr. de caritate d. 2. p. 2. n. 3. Ad hac ex deposito & commodato consumpto sine culpa depositarii & commodatarii nullam iis nasci obligationem restituendi. Contrarium tamen, seu non extingui absolute obligationem contractam ante eventum extremam necessitatem ex mutuo vel venditione, vi quorum contractuum res facta illius propria independenter à dicta necessitate, docet Castrop. num. 5. cum Less. l. c. & Nav. l. c. L. 4. c. 4. n. 20. Sic quoque tradit de Lugo l. c. n. 3. quòd, si fur, qui ante necessitatem pecunias vel triticum furatus, illas seu illud ita miscuerit suis pecuniis vel suo tritico, ut hac mixtione dominium eorum acquisiverit, & postea adveniente necessitate absumperit, maneat obligatus ad restitutionem; quia tunc nihil alienum ob necessitatem accepit aut absumpsit, sed pecunias proprias triticumque proprium; obligatio autem personalis ad solvendum tantundem pecuniæ vel tritici ob necessitatem extincta non fuit; cum ea obligatio nihil deservierit ad succurrendum necessitati.

3. Resp. secundò: Si creditor seu is, cui res debetur in eadem extrema necessitate constitutus aut constituendus per ablationem rei suæ non licet eam

auferre, & est obligatio eam ablata restituenda, etiam si auferens vel non restituens defectu illius in eandem extremam necessitatem conijciendus; quia in pari causa & periculo, dum duo æque re indigent, melior est conditio domini possidentis, etiam solum civiliter. Less. L. 2. c. 16. du. 1. n. 13. Lugo. l. c. n. 4. Castrop. l. c. f. 2. n. 6. cum communi. Neque in hoc casu æqualis egentia verum est, quod dictum paulò ante, nimirum furem in extrema necessitate vi juris gentium acquirere dominium rei alienæ; siquidem jus gentium non concedit in extrema necessitate jus usurpandi & sibi appropriandi rem alienam, dum dominus illius est in æquali necessitate extrema. Ita de Lugo l. c. contra Bonac. de rest. d. 9. ult. p. 1. n. 31. innixum huic principio: in extrema necessitate omnia sunt communia: quod in præsentem casu verum non est. Si verò creditor aliunde, quam ex ablatione rei in extremam necessitatem conjectus, debitor in eadem necessitate constitutus aut constituendus, non tenetur restituere rem, cujus dominium habet, etsi ea aliàs restitutioni obnoxia. V. g. mutuum, pecunia furto ablata post commixtionem illius cum propria, ob eandem rationem; quia ratione domini & possessionis melior est ejus conditio quam creditoris. Castrop. l. c. Secus esse dicens, si rei, quam quis possidet, (intellige saltem iniquè) dominium spectet ad creditorem; cum is in hac causa innocens possessionem illius civilem habeat, quæ possessioni iniquæ sit præferenda. Quod dicendo, videtur tacite admittere contrarium de possessione justo. V. gr. commodatario.

4. Resp. tertio: debitor in gravi quoque necessitate (qualem esse censet Castrop. l. c. §. 2. n. 1. vitam agrè & abjectam & indecentem suo statui & præ aliis suæ conditionis sustinere, gravibus morbis vexari, à statu decidere. Item, ut de Lugo. d. 16. n. 136. permanere innotabili infamia, incurrere grave periculum amittendi honoris &c.) constitutus aut constituendus, si debita solvat, seu quoties dilatio vel omisio solutionis vel restitutionis ad eam necessitatem avertendam, aut jam præsentem tollendam est necessaria, regulariter illa solvere non tenetur, saltem illa necessitate durante. Est communis, & ita tenent Scotus in 4. r. m. dist. 15. q. 2. a. 4. Nav. in man. c. 17. n. 62. Pet. Nav. de rest. L. 4. c. 4. n. 45. Laym. L. 3. sum. tr. 2. c. 12. Less. l. c. n. 14. Bonac. l. c. n. 32. quamvis is q. 8. p. 3. neget, ob hanc necessitatem rem alienam accipi posse. de Lugo d. 21. n. 6. qui etiam id extendit ad gravem necessitatem tertii. Castrop. l. c. f. 2. n. 1. qui etiam n. 7. de hac necessitate gravi idem dicit, quod dictum de extrema in casu, quo creditor æqualem necessitatem gravem patitur. Quin & n. 2. idem dicit de ea, quod dixerat de extrema, quò ad extinctionem obligationis restituendi, cessante illa gravi necessitate, probatque ex eo, quòd præceptum eleemosynæ dandæ astringat divitem non solum in necessitate extrema proximi; sed etiam in gravi, ut ipse docuerat tr. 6. d. 2. p. 2. & tenet cum pluribus à se citatis. Pet. Nav. L. 2. de rest. c. 1. num. 315. & constare videtur ex illo Christi Matth. 25. punitis homines etiam æterna damnatione, qui egentibus cibo, potu, veste &c. (quæ non videntur importare extremam sed gravem necessitatem) non subvenerint. Datà autem eleemosynà graviter egenti, ab eo non est restituenda, ubi is cessante gravi necessitate ad meliorem fortunam revertitur. Uti nec eum, qui ob necessitatem famis, nuditatis &c. furatus est cibaria, vestem, teneri postmodum ad restitutionem, R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

probari ex c. si quis. de furtis. ubi dicitur, non teneri eum jejulare. si ea restituerit; ostendit Castrop. num. 3. quem vide. In specie verò suspendatur obligatio restituendi debita ob periculum eadendi à statu. V. gr. Si dives aut mercator deberet laborare manibus; nobilis carere famulis, ut eum communi Sylv. V. rest. §. 9. i. 3. 4. Less. l. c. n. 25. Pet. Nav. L. 4. c. 4. num. 26. Laym. L. 4. tr. 2. c. 12. n. 2. Castrop. l. c. f. 2. num. 4. dicens, id verum, si debita sint ex delicto, siue ex contractu, procedente regulà in quibuscunque debitis, non esse obligatum debitorem ad restitutionem cum majore suo notabili damno, quam sit creditoris commodum, non tamen dicta necessitas extinguit debitum. Requiritur nihilominus etiam ad suspensionem solutionis primò, ut status, cujus jactura fieret, si debita restituenda, non sit male partus. V. gr. furtis, usuris. Quia tunc reddendò debita non cogentur facere jacturam propriorum bonorum, sed aliena reddere, & statum iniquum deserere. Si tamen status partum justè partum injustè acquisitus, etsi non sit obligatio tolum statum deserendi, est tamen in tantum diminuendus, in quantum male partus. Sylv. loc. cit. q. 3. Nav. c. 17. n. 62. Castrop. n. 5. Laym. l. c. Secundo requiritur, ut debitor non sit suà culpa. V. g. ludendo commessando redactus in istas angustias; ut non nisi cum amissione sui status, etiam justè acquisiti, possit solvere; tunc enim, non obstantè illa amissione, teneri illum solvere, tenent Castrop. l. c. citatis Sylv. & Pet. Nav. ex ea ratione, quòd ea solutio non inferat jacturam illam status, sed mala absumptio bonorum suorum, ex quibus debitorem solvere tenebatur.

Quest. 518. An debitor teneatur solvere cum jactura rerum suarum majore, quam est debitum, aut ubi solutio cessat in damnum creditoris vel alterius.

1. Resp. ad primum: Cum jactura gravi boni altioris ordinis, quam est res debita, non tenetur debitor eam solvere. Sic non tenetur quis cum jactura propriæ vitæ famam alterius, nec cum jactura famæ propriæ pecunias alienas restituere; idque siue res debita ex contractu, siue ex delicto. Ita cum communi Cajetan. 2. 2. q. 62. a. 3. & 6. Pet. Nav. de rest. L. 2. part. 2. c. 4. num. 264. Less. L. 2. c. 11. num. 80. Laym. L. 4. tr. 2. c. 22. n. 2. Saa. V. restitutio. n. 26. Castrop. loc. cit. §. 3. n. 3. ex earatione, quòd restitutio, quæ est actus justitiæ commutativæ, respiciens æqualitatem, obligare nequeat debitorem, ut graviores jacturas in restituendo patiat, quam est commodum ex restitutione accrescens creditori. Unde jam etiam, qui prudenter timet ex solutione grave periculum peccandi sibi vel aliis, quibus est obligatus. V. gr. Se pressum necessitate desperaturum; uxorem adulterium, filias stuprum, filios latrocinia commissuros, non tenetur eo periculo durante solvere; eò quòd tale periculum sit majoris considerationis; quia spectat boni superioris amissionem, quam est jactura gravis rei familiaris, ob quam differri potest solutio. Nav. l. c. n. 57. Pet. Nav. l. c. L. 4. c. 4. n. 30. Less. L. 2. c. 16. n. 21. Castrop. l. c. §. 3. n. 2. qui tamen hoc ipsum ita limitant: nisi inde creditori grave damnum eveniret; tunc enim non liceret omittere solutionem; eò quòd licet tale periculum proximum difficulter, absolutè tamen